

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Харківського національного

економічного університету

імені Семена Кузнеця

Тетяна ЦІГАЛЬ

травня 2026 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Єрмакова Івана Олеговича на тему «Забезпечення економічної безпеки туристичної галузі в умовах глобальних зрушень», яка представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 242 Туризм

Публічна презентація наукових результатів дисертації Єрмакова Івана Олеговича на тему «Забезпечення економічної безпеки туристичної галузі в умовах глобальних зрушень», та її обговорення відбулися 30 квітня 2026 р. на розширеному засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу. У результаті проведеної презентації та обговорення дисертації експерти у складі к.е.н., доцента, доцента кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу Тимошенко Карини Віталіївни і доктора філософії з туризму, доцента кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу Вовк Катерини Михайлівни та присутні на засіданні кафедри дійшли таких висновків.

1. Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам до атестації здобувачів ступеня доктора філософії, а саме вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44, а саме:

щодо пунктів 6 і 7 – дисертація подана у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконана українською мовою, є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем, характеризується єдністю змісту, має встановлену вимогам структуру: анотацію, вступ, три розділи,

висновки, список використаних джерел, додатки, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі менеджменту, зокрема управління підприємствами.

2. Дисертація виконана на актуальну тему. Нині український туризм функціонує в умовах високих безпекових ризиків і невизначеності, що безпосередньо впливає на попит, логістику, страхування, транспортну доступність і довіру споживачів. За таких обставин економічна безпека галузі означає не лише збереження прибутковості, а й здатність бути важливою складовою економічної стійкості регіонів, особливо там, де туризм і гостинність формують доходи малого бізнесу та забезпечують надходження до місцевих бюджетів. Вона також передбачає здатність гарантувати безперервність діяльності й збереження робочих місць, адаптуватися до обмежень та оперативно відновлюватися після кризових явищ. У контексті відновлення країни туризм може виступати інструментом перезапуску локальних економік, однак це можливе лише за наявності дієвих механізмів управління ризиками, інвестиційної підтримки та належної координації між бізнесом і державою. З огляду на викладене, дослідження економічної безпеки туристичної галузі в умовах глобальних зрушень є актуальним, що підтверджує науково-практичну значущість роботи І. О. Єрмакова

Актуальність роботи підтверджується також її зв'язком з науковими дослідженнями Харківського національного економічного університету імені С. Кузнеця за темою «Стратегія створення цифрової екосистеми споживання туристичних послуг на основі інтеграції фізичного та віртуального простору» №0123U104010 (довідка №87/2025 від 26.12.2025 р.), та темою «Стратегування мережі цифрових туристичних послуг за участю індивідуальних суб'єктів туристичного ринку в умовах глобальних зрушень» РК 0124U003887 (довідка №84/2025 від 26.12.2025 р.).

3. Результати дослідження дисертанта мають наукову новизну.

Наукова новизна результатів, отриманих особисто автором, полягає у такому:

удосконалено:

концептуальний підхід до забезпечення економічної безпеки туристичної галузі в умовах глобальних зрушень, який поєднує взаємопов'язані аналітичні та управлінські елементи і використання якого дає змогу оцінювати вразливість туристичної галузі, визначати рівень її економічної безпеки, аналізувати ризики туристичної діяльності, враховувати стійкість галузі та визначати стратегічні напрями реагування на безпекові виклики;

методичний підхід до оцінювання рівня економічної безпеки туристичної галузі, який базується на використанні системи показників, порогових значень і сигнального аналізу. Підхід передбачає визначення основних індикаторів за

функціональними групами, оцінювання їх позитивного або негативного впливу та використання сигнальної моделі для визначення рівня економічної безпеки туристичної галузі. Це дозволяє виявляти ризики, формувати безпековий профіль галузі та обґрунтовувати управлінські рішення на державному, регіональному рівнях і рівні туристичних підприємств;

понятійно-категоріальний апарат дослідження економічної безпеки туристичної галузі шляхом змістовного розмежування понять «туризм», «туристична галузь», «безпека», «економічна безпека», «ризик», «загроза», «глобальні зрушення» та «економічна безпека туристичної галузі», що дозволило розглядати економічну безпеку туристичної галузі не лише як захист від загроз, а як здатність галузі стабільно працювати, зберігати конкурентоспроможність, адаптуватися до глобальних змін і забезпечувати подальший розвиток;

теоретико-методичні засади визначення та оцінки ризиків туристичної діяльності в контексті забезпечення економічної безпеки туристичної галузі, які запропоновано розглядати як можливі втрати, обмеження та негативні наслідки, що виникають під час створення, реалізації та споживання туристичного продукту. Також розроблено класифікацію ризиків туристичної діяльності за 18 ознаками, що створює основу для подальшого оцінювання рівня ризику;

сценарний підхід до забезпечення економічної безпеки туристичної галузі, який базується на прогнозуванні різних варіантів її розвитку залежно від змін у безпековому, економічному, інфраструктурному та ринковому середовищі. Підхід поєднує аналітичні, попереджувальні та управлінські функції, використовує цифрові інструменти для зниження вразливості галузі та дозволяє завчасно готувати заходи реагування на різні безпекові виклики;

набули подальшого розвитку:

наукові положення щодо впливу глобальних зрушень на економічну безпеку туристичної галузі; визначено основні види глобальних змін: економічні, цифрові, технологічні, інституційні, кризові та інші; обґрунтовано, що їх вплив змінює структуру туристичного ринку, попит на туристичні послуги, рівень залежності від цифрових технологій і характер безпекових викликів для туристичної галузі;

дістали подальшого розвитку підходи до формування державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки туристичної галузі; запропоновано комплексний механізм її реалізації, який враховує основні фактори та регулятори безпеки, а також організаційні, правові, інформаційні, соціальні, екологічні та освітні складові, що дозволяє перейти від окремих заходів реагування на загрози до цілісної системи зниження вразливості та підвищення ефективності управління туристичною галуззю.

4. Розробки дисертанта мають практичну цінність, що підтверджується їх застосуванням у діяльності українських підприємств,

зокрема: в роботі АТ «Готель «Харків» впроваджено практичні рекомендації щодо вдосконалення забезпечення стратегічних пріоритетів інноваційного інвестування відповідно до профілю основної діяльності підприємства та визначення їх місця в стратегії відновлення туристичних потоків (довідка №38-018/1 від 18.12.2024 р.). Практичні рекомендації також використовуються в діяльності ТОВ «Аркада» для вдосконалення теоретико-методичного забезпечення інформаційної безпеки як механізму контролю ризиків на різних етапах реалізації туристичного продукту (довідка №44-к від 29.09.2023 р.).

5. Оформлення дисертації відповідає діючим вимогам, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в логічній послідовності розв'язування завдань дослідження.

6. Структура й обсяг дисертації відповідають вимогам виконаної освітньо-наукової програми. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації – 226 сторінок (9,42 авт. арк.). Дисертація містить 33 таблиці, з них 1 таблиця займає 2 повні сторінки; 29 рисунків, з них 8 рисунків займають 6 повних сторінок; список використаних джерел зі 213 найменувань – на 23 сторінках; 3 додатки – на 11 сторінках. Обсяг основного тексту дисертації становить 168 сторінок (7,0 авт. арк.).

7. Всі наукові результати дисертації опубліковані, апробація результатів є достатньою, отже вимоги пунктів 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44 виконані.

За темою дисертації опубліковано 12 наукових публікацій, а саме: 4 статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 1 стаття у науковому періодичному виданні України, 7 публікацій апробаційного характеру у збірниках матеріалів конференцій.

Чотири наукові публікації відповідають п. 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, та зараховуються як 3,5 наукові публікації.

В опублікованих працях здобувача повністю відображені сутність та зміст отриманих результатів дослідження та їхня наукова новизна. Результати дослідження доповідалися і отримали позитивну оцінку на міжнародних науково-практичних конференціях. З огляду на це, апробація результатів дисертаційної роботи є достатньою.

Публікації, що відтворюють наукові результати дисертації:

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

1. Сущенко О. А., Ахмедова О.О., Єрмаков І.О. Вплив репутації на безпеку підприємств ресторанного господарства. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*, 2023. Вип. 10 (43). С. 88–98.

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.10\(43\).88-98](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2023.10(43).88-98)

URL: [https://economics.kntu.kr.ua/pdf/10\(43\)/10.pdf](https://economics.kntu.kr.ua/pdf/10(43)/10.pdf)

Особистий внесок здобувача: проведено аналіз рівня безпекових заходів у закладах ресторанного господарства у період дії воєнного стану.

2. Ахмедова О.О., Єрмаков І. О. Особливості формування державної політики забезпечення безпеки туристичної галузі та готельно-ресторанного бізнесу. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2024. № 9 (322). С. 100-111.

DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-9-322-100-110>

URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2024/322/pdf/100-110.pdf>

Особистий внесок здобувача: визначено пріоритети при формуванні державної політики забезпечення безпеки туристичної галузі.

3. Єрмаков І.О. Роль і місце соціосинергетики в забезпеченні економічної безпеки туристичної галузі. *Індустрія туризму та гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2025. № 13. С. 17–21.

DOI: <https://doi.org/10.32782/tourismhospcee-13-3>

URL: <https://journals-lute.lviv.ua/index.php/tourism/article/view/2018/1899>

4. Єрмаков І.О. Забезпечення економічної безпеки туристичної галузі: роль та функції держави. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*, 2025. Вип. 14 (47). С. 179–183.

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2025.14\(47\).179-183](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2025.14(47).179-183)

URL: <https://centralukraine-econ.kntu.kr.ua/econ/article/view/250/218>

Праці апробаційного характеру:

5. Ахмедова О. О., Єрмаков І. О. Публічне управління у галузі туризму та гостинності в умовах невизначеності. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. Розділ 2 Механізми публічного управління*, 2024. № 5. С. 59–64.

URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/663/598>

Особистий внесок здобувача: проведено аналіз ролі публічних інституцій у галузі туризму у період глобальних викликів.

Тези доповідей у матеріалах конференцій

6. Єрмаков І. Теоретичні аспекти забезпечення безпеки в туристичній галузі. *Матеріали міжн. наук.-практ. конф. Тренди розвитку менеджменту, фінансів та бізнес-технологій в умовах формування сучасної економіки та суспільства* (Київ, 30.11.2022 р.) Київ, ПЗВО «Міжнародний європейський університет», 2022. С. 343–346.

URL:

<https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/28737/1/download.pdf>

7. Єрмаков І. Взаємодія органів влади як головний чинник забезпечення безпеки галузі туризму. *Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Теорія і практика розвитку туризму: досвід, проблеми, інновації»* (Харків, 21 лютого 2023 р.). Харків. 2023. С. 12-15.

URL:

<https://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/18400/1/ZbirnikTurizm.pdf#page=15>

8. Єрмаков І. О. Роль інформації про безпеку як механізм контролю ризиків на різних етапах туристичної подорожі. *Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом: Матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих вчених* (Київ, 26 вересня 2023 р.). Київ: МДУ, 2023. С. 101-103.

URL:

<https://mu.edu.ua/storage/MSU/pages/conferences/2023/Сучасні%20технології%20управління%20туристичним%20та%20готельно-ресторанним%20бізнесом.pdf>

9. Єрмаков І. О. Економічна безпека у сфері туризму. *Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Теорія і практика розвитку туризму: досвід, проблеми, інновації»* (Харків, 22-23 лютого 2024 р.). Харків: НУЦЗУ, 2024. С. 121-123.

URL: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/29848/1/ZbirTUR2024.pdf>

10. Ахмедова О.О., Єрмаков І.О. Кібербезпека у сфері туризму в епоху цифрових трансформацій. *Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Теорія і практика розвитку туризму: досвід, проблеми, інновації»*, (Черкаси, 20 лютого 2025 р.). Черкаси: НУЦЗУ, 2025. С. 169-171.

URL:

https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/konferentsii/2025/zbirnik_turyzm.pdf

Особистий внесок здобувача: визначено складові кібербезпеки у сфері туризму у сучасному турбулентному середовищі.

11. Yermakov I. Economic security in tourism: problems and prospects of innovative development. *II Всеукраїнська науково-практична конференція «інноваційні підходи до розвитку технологій та економіки»*, Західноукраїнський національний університет, (Свалява, 06.06.2025). Свалява, 2025. С. 446–452.

URL: https://iadte.wunu.edu.ua/materials_2025.pdf

12. Yermakov I. Cyber threats and protection of online platforms in the tourism sector. *Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця*, 2025. № 3. С. 125-127.

URL: <https://hneu.edu.ua/content/documents/39/3856/Attaches/mv-3-2025.pdf>

Апробація результатів дисертації. Ключові положення дисертаційної роботи було оприлюднено та обговорено на: міжнародній науково-практичній конференції «Тренди розвитку менеджменту, фінансів та бізнес-технологій в умовах формування сучасної економіки та суспільства (м. Київ, 2022 р.), Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Теорія і практика розвитку туризму: досвід, проблеми, інновації» (м. Харків, 2023 р.), XV Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених (м. Київ, 2023 р.), Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Теорія і практика розвитку туризму: досвід, проблеми, інновації» (м. Харків, 2023 р.; м. Черкаси, 2025 р.), II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Інноваційні підходи до розвитку технологій та економіки» (м. Свалява, 2025 р.).

8. Дисертація «Забезпечення економічної безпеки туристичної галузі в умовах глобальних зрушень» Єрмакова Івана Олеговича виконана із дотриманням принципів академічної доброчесності. Усі результати, які винесено автором на захист, отримані самостійно і містяться в опублікованих роботах. У роботах, опублікованих у співавторстві, використані тільки ті ідеї, положення та розрахунки, які є результатом особистих наукових пошуків. Особистий внесок дисертанта у колективні наукові роботи конкретизовано у списку праць здобувача, наведеному вище.

9. Загальний висновок. Дисертація Єрмакова Івана Олеговича є завершеною кваліфікаційною науковою працею, має теоретичну та практичну цінність, в якій викладено авторський підхід до теоретичного і методичного забезпечення управління організаційними трансформаціями і процесі розвитку підприємства.

Проведені дослідження характеризують Єрмакова Івана Олеговича як кваліфікованого та зрілого наукового працівника, здатного проводити теоретичні та практичні дослідження в галузі менеджменту на високому рівні. Дисертант володіє методологією наукового пошуку та має широкий науковий кругозір.

Подана дисертаційна робота «Забезпечення економічної безпеки туристичної галузі в умовах глобальних зрушень» Єрмакова Івана Олеговича представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 242 Туризм відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження

242 Туризм відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44.

Автор роботи, Єрмаков Іван Олегович, може бути представлений до публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 24 Сфера обслуговування зі спеціальності 242 Туризм.

10. Рішенням розширеного засідання кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу (протокол № 19 від 30.04.2026 р.) УХВАЛИЛИ:

10.1. Затвердити Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Єрмакова Івана Олеговича «Забезпечення економічної безпеки туристичної галузі в умовах глобальних зрушень», яка представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 242 Туризм.

10.2. Рекомендувати дисертацію Єрмакова Івана Олеговича «Забезпечення економічної безпеки туристичної галузі в умовах глобальних зрушень» до подальшого публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді з галузі знань 24 Сфера обслуговування зі спеціальності 242 Туризм після її утворення рішенням вченої ради ХНЕУ ім. Семена Кузнеця та введення в дію відповідного наказу.

Експерт за дисертацією,
доцент кафедри
підприємництва, торгівлі та
туристичного бізнесу,
к.е.н., доцент

Карина ТИМОШЕНКО

Експерт за дисертацією,
доцент кафедри
підприємництва, торгівлі та
туристичного бізнесу доктор
філософії з туризму

Катерина ВОВК

Головуючий на розширеному
засіданні, завідувачка кафедри
підприємництва, торгівлі
та туристичного бізнесу,
д.е.н., проф.

Марина САЛУН